

การศึกษาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยขอนแก่น¹

The Use of Humanities and Social Science Resources of Khon Kaen University Library

พรชนิตว์ ลีนาราช¹

ยุวดี น โนมยธิธิดาญานี²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและการใช้ทรัพยากรสารสนเทศสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยขอนแก่น เก็บรวบรวมข้อมูลจากฐานข้อมูลโปรแกรม INNOPAC โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่มีให้บริการ และสถิติการยืมทรัพยากรในระบบยืม-คืนอัตโนมัติ ระหว่างปีการศึกษา 2547 ภาคเรียนที่ 2 (พฤศจิกายน 2547 – มีนาคม 2548) และปีการศึกษา 2548 ภาคเรียนที่ 1 (มิถุนายน – ตุลาคม 2548) สถิติที่ใช้ในการศึกษากครั้งนี้ ได้แก่ ค่าร้อยละ

ผลการศึกษา พบว่า หอสมุดกลาง มีทรัพยากรมากที่สุดร้อยละ 61.70 รองลงมา คือ กลุ่มห้องสมุดสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีร้อยละ 17.86 และอันดับ 3 คือ ห้องสมุดกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี มีร้อยละ 11.81 และกลุ่มห้องสมุดที่มีทรัพยากรน้อยที่สุด คือห้องสมุดกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีร้อยละ 8.63 จำแนกตามหมวดหมู่ของทรัพยากรสารสนเทศ พบว่า มีหมวด H สังคมศาสตร์ มากที่สุด คือ ร้อยละ 32.70 อันดับสอง คือ หมวด L การศึกษา ร้อยละ 17.07 และอันดับสาม คือ หมวด P ภาษาและวรรณคดี ร้อยละ 10.71 และหมวด A ความรู้ ทั่วไป มีน้อยที่สุด ร้อยละ 0.52

ผลการศึกษาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า ในหอสมุดกลางมีการใช้หมวด H สังคมศาสตร์ มากที่สุด ร้อยละ 33.02 อันดับสอง คือ หมวด P ภาษาและวรรณคดี ร้อยละ 15.51 อันดับสาม คือ หมวดนวนิยายและเรื่องสั้น ร้อยละ 6.92 ห้องสมุดกลุ่มสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ พบว่า มีการใช้หมวด L การศึกษา มากที่สุด ร้อยละ 6.22 รองลงมา คือ หมวด H สังคมศาสตร์ ร้อยละ 2.45 อันดับสาม คือ หมวด B ปรัชญา ศาสนาและจิตวิทยา ร้อยละ 1.25 ห้องสมุดกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี พบว่า มีการใช้หมวด H สังคมศาสตร์ มากที่สุด ร้อยละ 4.93 อันดับสอง คือ หมวด N ศิลปะร้อยละ 2.06 การยืมอันดับสาม คือ หมวด B ปรัชญา ศาสนาและจิตวิทยา ร้อยละ 0.61 และห้องสมุดกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ พบว่า มีการใช้หมวด H สังคมศาสตร์ มากที่สุด ร้อยละ 3.65 อันดับสอง คือ หมวด B ปรัชญา ศาสนาและจิตวิทยา ร้อยละ 1.00 อันดับสาม คือ หมวด P ภาษาและวรรณคดี ร้อยละ 0.78

หัวเรื่อง : มหาวิทยาลัยขอนแก่น. สำนักวิทยบริการ - - วิจัย ; ทรัพยากรห้องสมุด - - วิจัย ; การศึกษาการใช้ห้องสมุด - - วิจัย

¹ ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประจำปี 2548 จากสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

¹ บรรณาธิกรัน ระดับ 6 กลุ่มภารกิจจัดการสารสนเทศสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (หัวหน้าโครงการ)

✉ portce@kku.ac.th

² บรรณาธิกรัน ระดับ 6 กลุ่มภารกิจจัดการสารสนเทศสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ✉ tyuwad@kku.ac.th

Abstract

The objective of this study was to study the condition and use of information technology in Humanities and Social Science of Khon Kaen University Library. Data were collected from INNOPAC data base divided into 2 parts: Part 1 was the information technology in Humanities and Social Science including service as well as the statistics of resource borrowing in borrowing system in automatic borrowing-returning system during the second semester of 2004 school year (November 2004-february 2005) and during the first semester of 2005 school year (June-October 2005). The statistics of this study consisted of the percentage. It is found that the Central Library consisted of resource with the highest number of 61.70%. The second order was the Library in Humanities and Social Science Group, 17.86%. The third order was the Library in Technology Science Group, 11.81%. The Library Group with the lowest number of resource was the Library in Physical Science Group, 8.63%. In classification according to information technology group, found that there was the highest number of information technology resource in H group, Social Science, 32.70%. The second rank was the information technology in L group, Education. The third order was the information technology in P group, Language and Literature, 10.71%. The lowest number of the information technology resource in A group, General Knowledge, 0.52%. For the findings of the study in Khon Kaen University Library, found that in the Central Library, there was the highest level of using books from h group, Social science, 33.02. The second rank was the books in P group, Language and Literature, 15.51%. The third order was the books from Novel and Short Story group, 6.92%. For the Library of Humanities and Social Science Group, found that there was the highest level of borrowing books from L group, Education, 6.22%. The second order was the books borrowing from H group, Social Science, 2.45%. The third order was the books from B group, Philosophy, Religions, and Psychology, 1.25%. For the Library Group in Science and Technology Group, found that there was borrowing books from H group with highest level, 4.93%. The second order of borrowing was the books from N group, Art, 2.06%. The third order was the books from B group, Philosophy, Religions, and Psychology, there was borrowing, 0.61%. The Library in Physical Science Group, found that there was borrowing books from H group, 3.65%. The second order was the books from Philosophy, Religions, and Psychology, there was borrowing for 1.00%. The third order of borrowing was the books from P group, Language and Literature, 0.78%.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ห้องสมุดเป็นสถาบันหนึ่งที่มีความสำคัญมากต่อการเรียนการสอนสมัยใหม่ ที่เน้น การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยเฉพาะการศึกษา ในระดับอุดมศึกษาที่ผู้ศึกษาในมหาวิทยาลัยจำเป็นต้อง ใฝ่หาและติดตามความรู้วิชาการที่เกิดขึ้นอยู่ เสมอ เพื่อให้สมกับความเป็นบัณฑิตที่ไม่ล่าหลัง หรือด้อยคุณค่าลงไป ห้องสมุดจึงนับเป็นแหล่ง บริการทางวิชาการที่มีบทบาทสำคัญต่อการศึกษ ในระดับนี้เป็นอย่างยิ่ง นอกจากจะทำหน้าที่เป็น

แหล่งเพิ่มพูนความรู้แล้วยังเป็นแหล่งช่วยเสริม สร้างให้ผู้ที่ศึกษาเป็นผู้มีทักษะทางปัญญา (Intellectual skills) ได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

ปัจจุบันวิทยาการต่างๆ ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว การผลิตหนังสือในแต่ละสาขาวิชาเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ทำให้ห้องสมุดไม่สามารถจัดหาทรัพยากรเหล่านั้นมาให้บริการได้ครบถ้วน ทั้งหมด เนื่องจากงบประมาณที่ได้รับอย่างจำกัดใน แต่ละปีไม่เพียงพอกับความความต้องการที่จะซื้อหนังสือ ให้ได้ทุกรายการ จึงจำเป็นต้องคัดเลือกและจัดหา

ให้สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนใน ปริมาณที่เพียงพอและตรงกับความต้องการของ ผู้ใช้มากที่สุด ซึ่งจะช่วยให้มีการใช้หนังสือที่จัด หาเข้ามาได้อย่างคุ้มค่า เมื่อห้องสมุดได้ดำเนินการ จัดหาหนังสือและให้บริการไประยะหนึ่งแล้ว ห้องสมุดจะทำการประเมินผลทรัพยากรห้องสมุด เพื่อทราบถึง ประเภทและสาขาวิชาของทรัพยากร ห้องสมุดว่ามีคุณภาพและปริมาณสอดคล้องกับ นโยบายการพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด ความ ต้องการในการใช้ประโยชน์ของผู้ใช้มีเพียงใด ถึง ใดที่เป็นข้อบกพร่องควรจัดหาเพิ่มเติม รายการใด ล้าสมัยสมควรคัดออก ทรัพยากรปัจจุบันสามารถ สนับสนุนการจัดบริการตามวัตถุประสงค์ของ ห้องสมุดได้ดีเพียงใด การจัดสรรงบประมาณ สำหรับการจัดซื้อทรัพยากรแต่ละประเภทแต่ละ สาขาวิชามีความเหมาะสมเพียงใด และทรัพยากร ที่มีผู้นิยมใช้มากในแต่ละสาขาวิชานั้น ผู้เลือก กลุ่มใดเป็นผู้เสนอ เป็นต้น (ทิพย์วัลย์ คุลยะสุข, 2532)

สำหรับเกณฑ์ที่นิยมใช้ในการประเมิน ทรัพยากรห้องสมุดโดยทั่วไป ได้แก่ เกณฑ์การใช้ ทรัพยากร นั่นคือ ข้อมูลเกี่ยวกับการยืมและหลัก ฐานการยืม จะเป็นเครื่องแสดงการใช้และความ ต้องการใช้หนังสือของผู้ใช้ ว่าหนังสือหมวดหมู่ ใดมีผู้ต้องการใช้มากและหมวดหมู่ใดที่ผู้ใช้ ต้องการใช้น้อย ทำให้ทราบจำนวนหนังสือที่มีอยู่ เพียงพอกับความต้องการของผู้ใช้หรือไม่ ซึ่งถือว่า ข้อมูลเกี่ยวกับการยืมเป็นแนวทางในการพิจารณา จัดหาหนังสือเข้าห้องสมุดในอนาคตให้ตรงตาม ความต้องการของผู้ใช้ และช่วยประหยัดงบประมาณทำให้ผู้ใช้ได้ใช้หนังสืออย่างคุ้มค่าที่สุด (กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์ และวีระวรรณ คงมัน,

2530) ผลการประเมินทรัพยากรสามารถนำไปใช้ เป็นแนวทางในการคัดออก เพื่อให้ทรัพยากรที่ จัดวางบนชั้นดูน่าใช้ มีสภาพดี เนื้อหาทันสมัย และมีจำนวนเพียงพอสอดคล้องกับความต้องการ ของผู้ใช้ ประหยัดเนื้อที่จัดเก็บ ประหยัด งบประมาณอีกด้วย (ทิพย์วัลย์ คุลยะสุข, 2532)

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็น ห้องสมุดที่เปิดให้บริการทางวิชาการแก่ อาจารย์ นักศึกษาทั้งระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา รวมถึงบุคลากรอื่นๆ ทั้งภายในและภายนอก มหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งบุคคลเหล่านี้จำเป็นต้อง ใช้สารสนเทศจากห้องสมุดเพื่อการศึกษาค้นคว้า และวิจัย ในปีหนึ่งๆ ห้องสมุดต้องใช้งบ ประมาณในการจัดหาทรัพยากรห้องสมุดเป็น จำนวนมาก ซึ่งทรัพยากรที่จัดหาเข้ามานั้นยังไม่เคย มีการประเมินทรัพยากรห้องสมุดว่าสอดคล้องกับ ความต้องการของผู้ใช้และมีการใช้ทรัพยากร เหล่านั้นอย่างคุ้มค่าเพียงใด ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึง สนใจศึกษาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศสาขา มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เพื่อทราบปริมาณ การใช้ทรัพยากรที่มีความสอดคล้องกับผู้ใช้ ประเภทต่างๆ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ ต่อการวางแผนจัดสรรงบประมาณจัดหาและ พัฒนาทรัพยากรห้องสมุดให้สอดคล้องกับการ เรียนการสอนในสาขามนุษยศาสตร์และสังคม ศาสตร์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่จะเป็น ประโยชน์ในการเพิ่มคุณภาพการให้บริการแก่ อาจารย์ นักศึกษาและผู้สนใจทั่วไป ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทรัพยากรสารสนเทศ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

2. เพื่อศึกษาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ใน ห้องสมุดต่างๆ ในมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ขอบเขตการวิจัย

ศึกษาสารสนเทศสาขามนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ในฐานะข้อมูล INNOPAC

ศึกษาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์จากระบบยืม-คืน อัตโนมัตินในห้องสมุดประเภทต่างๆ ของ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในปีการศึกษา 2547 ภาคเรียนที่ 2 และปีการศึกษา 2548 ภาคเรียนที่ 1

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบสภาพทรัพยากรสารสนเทศ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ใน ห้องสมุดมหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. ทำให้ทราบปริมาณการใช้ทรัพยากรสารสนเทศสาขามนุษยศาสตร์และสังคม ศาสตร์สัมพันธ์กับประเภทของห้องสมุด
3. ผลการศึกษาครั้งนี้ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนงบประมาณและพิจารณาจัดซื้อ จัดหาทรัพยากรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้และสอดคล้องกับการเรียน การสอนของมหาวิทยาลัยขอนแก่นได้ อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
4. ผลการศึกษาครั้งนี้ใช้เป็นแนวทางในการ พิจารณาคัดออกหรือจัดเก็บเพื่อให้บริการ ได้อย่างเหมาะสมและสะดวกต่อผู้ใช้อย่างยิ่ง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดย ศึกษาจำนวนทรัพยากรห้องสมุดในห้องสมุด มหาวิทยาลัยขอนแก่นจากระบบ INNOPAC โดย ศึกษาตามระบบการจัดหมวดหมู่หนังสือหอสมุด รัฐสภาอเมริกัน (Library of Congress Classification - L.C.) เลือกเฉพาะกลุ่มสาขา มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้แก่ หมวด A-P และหมวด Z และระบบการจัดหมวดหมู่ ประเภทนวนิยาย/เรื่องสั้น และสื่อโสตทัศนวัสดุ ที่ห้องสมุดกำหนดขึ้นเอง ได้แก่ หมวด นว, รส, Fic หมวด TC และหมวด VC

2. ศึกษาการใช้จากสถิติการยืมในระบบฐาน ข้อมูลห้องสมุดมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในโปรแกรม INNOPAC ในปีการศึกษา 2547 ภาคเรียนที่ 2 (พฤศจิกายน 2547 - มีนาคม 2548) และปีการศึกษา 2548 ภาคเรียนที่ 1 (มิถุนายน - ตุลาคม 2548)

3. นำข้อมูลการยืมมาวิเคราะห์ข้อมูล โดย ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- 3.1 สถิติการยืมทรัพยากรสารสนเทศ ระหว่างปีการศึกษา 2547 ภาคเรียนที่ 2 และปีการศึกษา 2548 ภาคเรียนที่ 1 โดยจำแนกตามหมวดหมู่หนังสือระบบ LC

- 3.2 สถิติการยืมทรัพยากรสารสนเทศ จำแนกตามกลุ่มสาขาของห้องสมุด ดังนี้ (1) กลุ่ม ห้องสมุดที่ให้ บริการ สารสนเทศสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (2) กลุ่มห้องสมุด ที่ให้บริการสารสนเทศสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (3) กลุ่มห้องสมุดที่ให้ บริการสารสนเทศสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ และ (4) หอสมุดกลาง

3.3 เปรียบเทียบการยื่นทรัพยากรสารสนเทศสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ของแต่ละห้องสมุด ในปีการศึกษา 2547 ภาคเรียนที่ 2 และปีการศึกษา 2548 ภาคเรียนที่ 1 โดยจำแนกตามหมวดหมู่หนังสือ

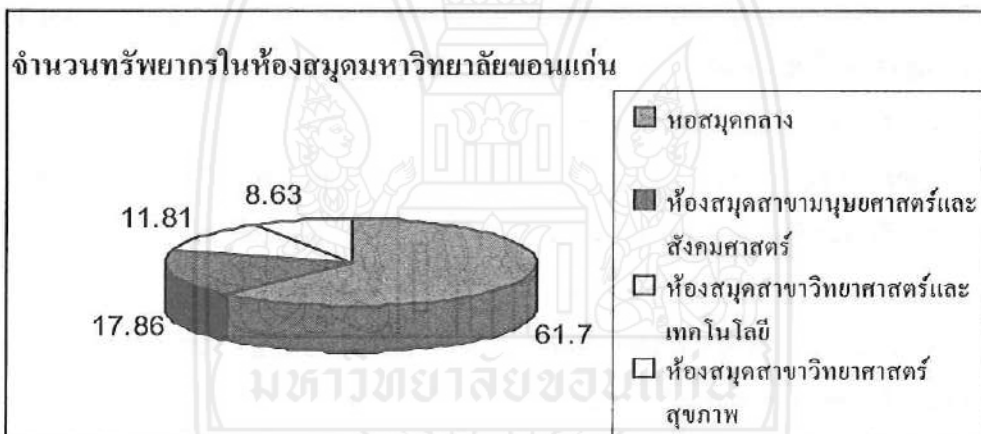
3.4 เปรียบเทียบการยื่นทรัพยากรสารสนเทศโดยจำแนกตามกลุ่มสาขาของห้องสมุด (ตามข้อ 3.2)

4. นำข้อมูลมาวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล โดยการนำเอาค่าความถี่มาหารร้อยละ

5. สรุปและรายงานผลการวิจัย

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. ผลการศึกษาทรัพยากรสารสนเทศสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่อยู่ใน

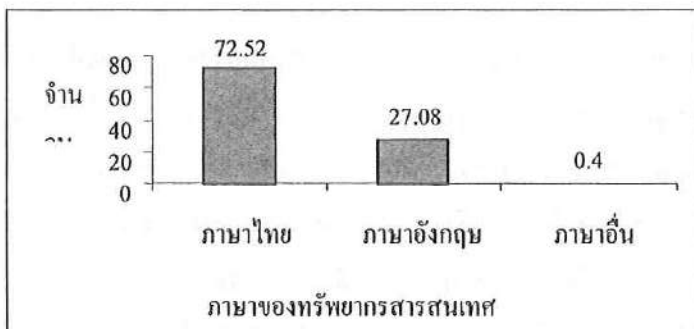
ซึ่งสาเหตุที่ ห้องสมุดกลาง มีทรัพยากรสารสนเทศสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มากที่สุด อาจมีสาเหตุมาจากต้องจัดหาหนังสือเพื่อให้บริการคณะที่มีการเรียนการสอนด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่ไม่มีห้องสมุดได้แก่ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะศิลปกรรมศาสตร์ นอกจากนี้ ห้องสมุดกลาง

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยขอนแก่น ประเภทต่างๆ คือ ห้องสมุดกลาง ห้องสมุดกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ห้องสมุดกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และห้องสมุดกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ พบว่า ห้องสมุดกลาง มีทรัพยากรสารสนเทศสาขานี้มากที่สุด ร้อยละ 61.70 รองลงมา คือ กลุ่มห้องสมุดสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีร้อยละ 17.86 และอันดับ 3 คือ ห้องสมุดกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี มีร้อยละ 11.81 และกลุ่มห้องสมุดที่มีทรัพยากรสารสนเทศสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์น้อยที่สุด คือ ห้องสมุดกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีร้อยละ 8.63

ยังได้รับงบประมาณส่วนหนึ่งในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เพื่อให้บริการในส่วนกลางด้วย

นอกจากนี้ยังพบว่า มีทรัพยากรสารสนเทศสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เป็นภาษาไทยมากที่สุดถึงร้อยละ 72.52 และเป็นภาษาอังกฤษ ร้อยละ 27.08 นอกนั้นเป็นภาษาอื่นๆ ร้อยละ 0.40

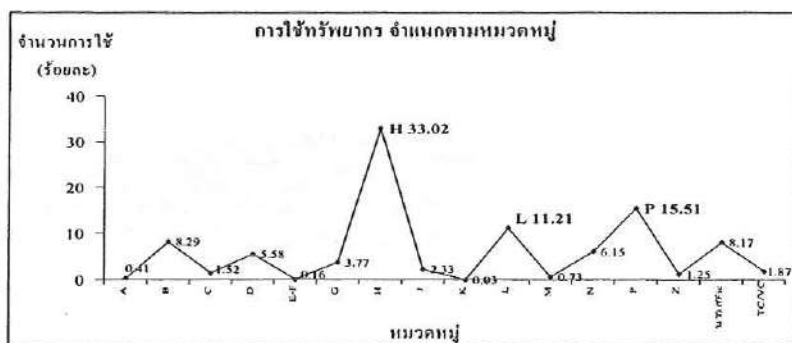
เมื่อจำแนกตามประเภททรัพยากรสารสนเทศ พบว่า ทรัพยากรประเภทหนังสือทั่วไปมีมากที่สุด ร้อยละ 76.65 อันดับสองคือ วิทยานิพนธ์ มีร้อยละ 10.18 และอันดับสาม คือ รายงานวิจัย มีร้อยละ 8.08 ทรัพยากรสารสนเทศประเภทที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ นวนิยาย / เรื่องสั้น มีร้อยละ 3.65

จำแนกตามหมวดหมู่ของทรัพยากรสารสนเทศ พบว่า ทรัพยากรสารสนเทศในหมวด H สังคมศาสตร์ มีจำนวนมากที่สุด คือ ร้อยละ 32.70 อันดับสอง คือ ทรัพยากรสารสนเทศในหมวด L การศึกษา ร้อยละ 17.07 และอันดับ 3 คือ ทรัพยากรสารสนเทศในหมวด P ภาษาและวรรณคดี ร้อยละ 10.71 และทรัพยากรสารสนเทศในหมวด A ความรู้ทั่วไป มีจำนวนน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 0.52 จากการศึกษาพบว่าหนังสือในหมวด H สังคมศาสตร์ มีจำนวนมากที่สุด อาจเนื่องมาจากมีหลักสูตรการเรียนการสอนทางด้านสังคมศาสตร์ที่ทำการสอนเป็นวิชาพื้นฐาน วิชาเลือก และวิชาเอกเป็นจำนวนมาก ซึ่งจะเห็นได้จากหลักสูตรของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะวิทยาการจัดการ คณะศิลปกรรมศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์ในบางส่วน

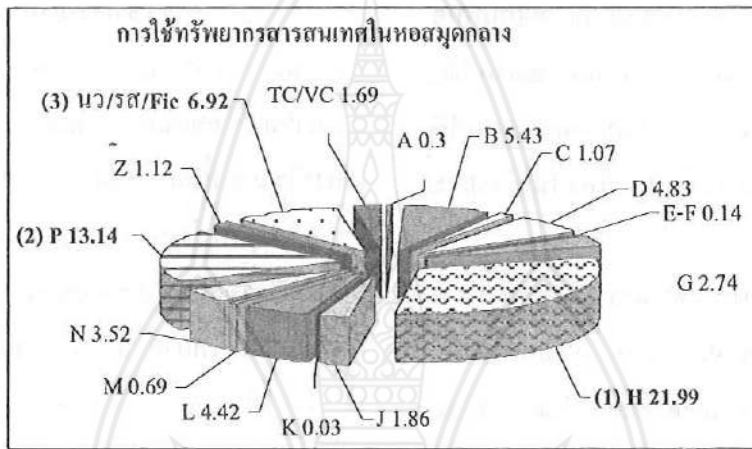
2. การใช้ทรัพยากรสารสนเทศสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า ในหอสมุดกลางมีการใช้มากที่สุด ร้อยละ 69.90 อันดับสองคือ ห้องสมุดกลุ่มสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ร้อยละ 13.83 อันดับสาม คือ ห้องสมุดกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ร้อยละ 9.43 เมื่อพิจารณาตามประเภทของทรัพยากรโดยรวม พบว่า ทรัพยากรประเภทหนังสือทั่วไปมีการใช้มากที่สุด ถึงร้อยละ 81.81 รองลงมาคือ นวนิยาย/เรื่องสั้น ร้อยละ 8.17 และรายงานวิจัย ร้อยละ 5.85

เมื่อพิจารณาตามการจัดหมวดหมู่โดยรวม พบว่ามีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศหมวด H สังคมศาสตร์มากที่สุด ถึงร้อยละ 33.02 รองลงมาคือ หมวด P ภาษาและวรรณคดี ร้อยละ 15.51 และหมวด L การศึกษา ร้อยละ 11.21

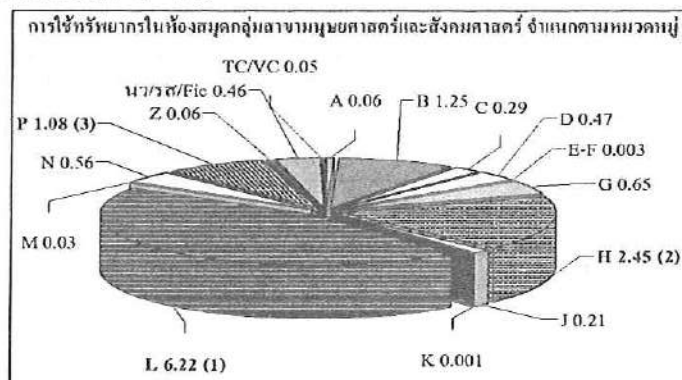
แต่เมื่อพิจารณาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในแต่ละห้องสมุด พบว่า หอสมุดกลางมีการใช้ทรัพยากรหมวด H สังคมศาสตร์ มากที่สุด ร้อยละ 33.02 อันดับสอง คือ หนังสือในหมวด P ภาษาและวรรณคดี ร้อยละ 15.51 อันดับสาม คือ หนังสือในหมวดนวนิยายและเรื่องสั้น มีการยืมร้อยละ 6.92 อาจเนื่องมาจากไม่มีห้องสมุดคณะ เช่น คณะมนุษยศาสตร์

และสังคมศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มาใช้บริการหอสมุดกลางเป็นส่วนใหญ่ และคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เป็นคณะที่มีหลักสูตรที่ให้บริการคณะอื่น ๆ อยู่จำนวนมากทั้งทางด้านสังคมศาสตร์และภาษาศาสตร์ จึงทำให้มีการยืมสารสนเทศในสาขาดังกล่าวมีจำนวนมากกว่าสาขาอื่นๆ

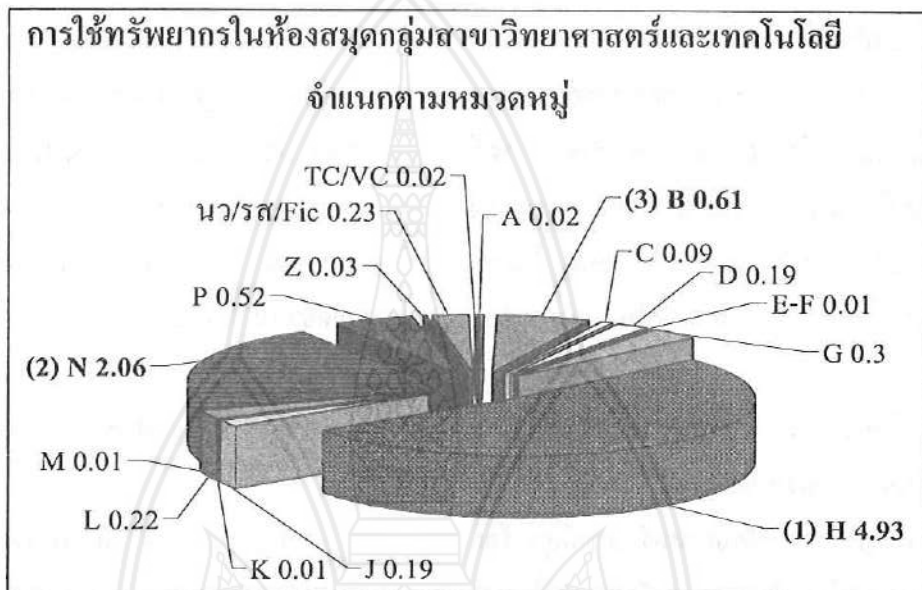
ห้องสมุดกลุ่มสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ พบว่า มีการยืมหนังสือในหมวด L การศึกษา มากที่สุด ร้อยละ 6.22 รองลงมา คือ การยืมหนังสือในหมวด H สังคมศาสตร์ ร้อยละ 2.45 อันดับสาม คือหนังสือในหมวด B ปรัชญา ศาสนาและจิตวิทยา ร้อยละ 1.25 อาจเนื่องมาจากห้องสมุดคณะศึกษาศาสตร์เป็นห้องสมุดที่ใหญ่ที่สุดในห้องสมุดกลุ่มสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จึงทำให้มีการยืมหนังสือหมวด L การ

ศึกษา มากที่สุด นอกจากนี้ห้องสมุดกลุ่มสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ยังมีห้องสมุดสถาบันวิจัยและพัฒนาที่เน้นบริการทางด้านวิจัยทางสังคมศาสตร์ และพบว่าการยืมหนังสือทางด้านปรัชญา ศาสนาและจิตวิทยา มีจำนวนเป็นอันดับสาม เนื่องจากคณะศึกษาศาสตร์มีการเรียนการสอนทางด้านจิตวิทยาการศึกษาซึ่งจำเป็นต้องใช้ในทุกสาขาของการศึกษาทางการศึกษา

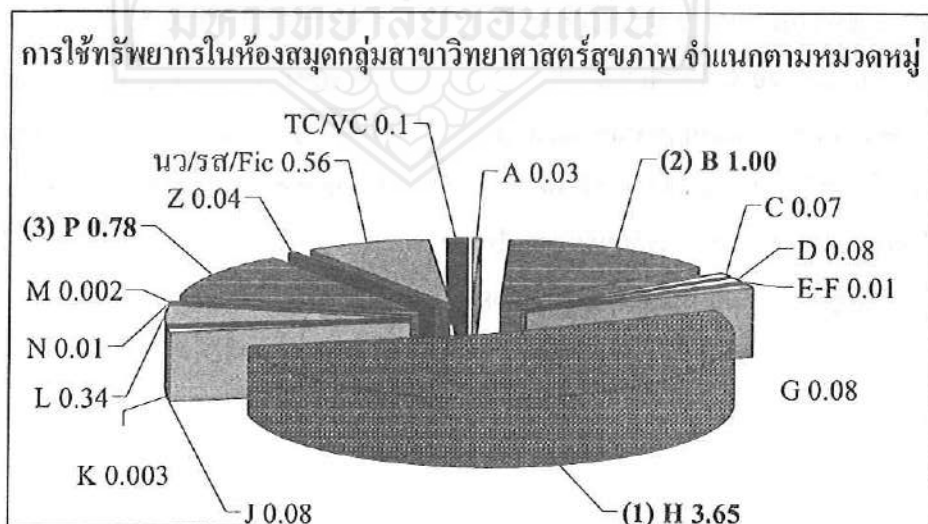
ห้องสมุดกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พบว่า มีการยืมหนังสือในหมวด H สังคมศาสตร์ มากที่สุดร้อยละ 4.93 อันดับสองคือ หนังสือในหมวด N ศิลปะร้อยละ 2.06 การยืมอันดับสาม คือ หนังสือในหมวด B ปรัชญา ศาสนาและจิตวิทยาที่มีการยืม ร้อยละ 0.61 สาเหตุ

อาจเนื่องมาจากการเรียนการสอนในกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีวิชาทางด้านสังคมศาสตร์ เช่น สถิติ ชุมชน เศรษฐศาสตร์และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และในขณะสถาปัตยกรรมก็จำเป็นต้องมีการเรียนการสอนทางด้านศิลปะด้วย

ห้องสมุดกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ พบว่า มีการยืมหนังสือในหมวด H สังคมศาสตร์ มากที่สุดร้อยละ 3.65 อันดับสอง คือ หนังสือใน

หมวด B ปรัชญา ศาสนาและจิตวิทยาที่มีการยืม ร้อยละ 1.00 การยืมอันดับสาม คือหนังสือในหมวด P ภาษาและวรรณคดีร้อยละ 0.78

3. การเปรียบเทียบจำนวนทรัพยากรที่มี และการขีมือทรัพยากรสารสนเทศสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในภาพรวม พบว่า จำนวนทรัพยากรที่มีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยขอนแก่นมีหมวด H สังคมศาสตร์ มากที่สุด ร้อยละ 32.70 รองลงมาคือ ทรัพยากรหมวด L การศึกษา ร้อยละ 17.07 และทรัพยากรหมวด P ภาษาและวรรณคดี ร้อยละ 10.71 แต่เมื่อเปรียบเทียบการขีมือในภาพรวมแล้ว พบว่า มีการขีมือหมวด H สังคมศาสตร์ มากที่สุดเช่นเดียวกันถึงร้อยละ 33.02 รองลงมาคือ มีการขีมือหมวด P ภาษาและวรรณคดี ร้อยละ 15.51 และหมวด L การศึกษา เป็นอันดับ 3 ร้อยละ 11.21

เมื่อพิจารณาจำนวนทรัพยากรที่มีและการขีมือในแต่ละห้องสมุด พบว่า หอสมุดกลางมีทรัพยากรหมวด H สังคมศาสตร์ มากที่สุด ร้อยละ 29.91 และมีการขีมือทรัพยากรในหมวดนี้มากที่สุดเช่นเดียวกันถึงร้อยละ 31.46 รองลงมาคือ มีทรัพยากรหมวด L การศึกษา ร้อยละ 13.95 และทรัพยากรหมวด P ภาษาและวรรณคดี ร้อยละ 13.27 ซึ่งต่างจากการขีมือ พบว่า มีการขีมือหมวด P ภาษาและวรรณคดี เป็นอันดับ 2 ร้อยละ 18.80 และหมวด นว/รส/Fic เป็นอันดับ 3 ร้อยละ 9.90

ห้องสมุดสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ พบว่า มีทรัพยากรหมวด L การศึกษา มากที่สุด ร้อยละ 36.22 และมีการขีมือทรัพยากรในหมวดนี้มากที่สุดเช่นเดียวกันถึงร้อยละ 44.98

รองลงมาคือ มีทรัพยากรหมวด H สังคมศาสตร์ ร้อยละ 25.45 ซึ่งมีการขีมือเป็นอันดับ 2 เช่นเดียวกัน ร้อยละ 17.68 และมีทรัพยากรหมวด B ปรัชญา ศาสนา และจิตวิทยา ร้อยละ 8.68 และมีการขีมือหมวดนี้เป็นอันดับ 3 เช่นเดียวกัน ร้อยละ 9.01

ห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พบว่า มีทรัพยากรหมวด H สังคมศาสตร์ มากที่สุด ร้อยละ 46.37 และมีการขีมือทรัพยากรในหมวดนี้มากที่สุดเช่นเดียวกันถึงร้อยละ 52.22 รองลงมาคือ มีทรัพยากรหมวด N ศิลปะ ร้อยละ 17.86 และมีการขีมือเป็นอันดับ 2 เช่นเดียวกัน ร้อยละ 21.86 และมีทรัพยากรหมวด L การศึกษา ร้อยละ 6.85 แต่อันดับ 3 ของการขีมือคือ หมวด B ปรัชญา ศาสนา และจิตวิทยา ร้อยละ 6.49

ห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ พบว่า มีทรัพยากรหมวด H สังคมศาสตร์ มากที่สุด ร้อยละ 48.99) และมีการขีมือทรัพยากรในหมวดนี้มากที่สุดเช่นเดียวกันถึงร้อยละ 53.47 รองลงมาคือ มีทรัพยากรหมวด L การศึกษา ร้อยละ 13.72 และมีทรัพยากรหมวด B ปรัชญา ศาสนา และจิตวิทยา ร้อยละ 12.29 แต่ต่างจากการขีมือ พบว่า มีการขีมือหมวด B ปรัชญา ศาสนา และจิตวิทยา เป็นอันดับ 2 ร้อยละ 14.60 และการขีมืออันดับ 3 คือ หมวด P ภาษาและวรรณคดี ร้อยละ 11.35

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบจำนวนและการใช้ทรัพยากรสารสนเทศสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

หมวดหมู่	หอสมุดกลาง		ห้องสมุดสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์		ห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี		ห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ	
	จำนวน	การยืม	จำนวน	การยืม	จำนวน	การยืม	จำนวน	การยืม
A	0.70	0.43	0.36	0.42	0.35	0.23	0.51	0.39
B	7.27	7.77	8.68	9.01	4.56	6.49	12.29	14.6
C	0.68	1.53	0.45	2.11	0.31	0.91	0.27	1.07
D	6.48	6.91	3.86	3.41	4.72	2.04	2.03	1.17
E-F	0.81	0.21	0.12	0.02	0.37	0.08	0.1	0.07
G	4.02	3.92	6.2	4.7	5.03	3.22	2.42	1.18
H	29.91	31.46	25.45	17.68	46.37	52.22	48.99	53.47
J	4.3	2.66	2.8	1.5	2.42	2.02	2.37	1.16
K	2.06	0.04	0.53	0.003	2.87	0.06	2.8	0.04
L	13.95	6.33	36.22	44.98	6.85	2.36	13.72	5.04
M	0.88	0.98	0.77	0.24	0.21	0.08	0.19	0.03
N	3.05	5.04	2.95	4.03	17.86	21.86	0.42	0.16
P	13.27	18.8	7.75	7.77	5.06	5.51	6.23	11.35
Z	3.13	1.6	1.05	0.46	1.49	0.27	2.66	0.57
นวรส/Fic	4.86	9.9	1.59	3.32	1.43	2.4	2.29	8.21
TC/VC	4.62	2.42	1.21	0.34	0.12	0.24	2.7	1.48

บรรณานุกรม

- กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์และวีระวรรณ กงมัน (2530). รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการจัดหาและการใช้หนังสืออ้างอิงของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง. [กรุงเทพฯ] : สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ทิพย์วัลย์ ตูลยะสุข. (2532). การพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด = Collection development. ขอนแก่น : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พรชนิดี ลีนาราช และยุวดี มโนอิทธิกาญจน์. (2548). รายงานการวิจัยการศึกษาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น: สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.